

переконливий образ подій і процесів, що відбувалися в радянській Україні (“Чекаючи комбайна”, “Ліквідація хуторів 1940 р.”, “Советська позика на селі”, “Більшовицька амнесія”), правдиво змальовано деморалізуючий вплив шовіністів, ренегатів, перевертнів-малоросів, так званих “федералістів”, які на сторінках “Нового русского слова” вели затяту українофобну пропаганду. Окреме місце в творчому доробку вченого належить спогадам про М.Зерова, Є.Маланюка, Т.Осьмачку, Д.Дорошенка. Публіцистиці П.Одарченка притаманні художня викінченість, аргументованість, поглиблена увага до психології людини.

“Мені хотілося б його порівняти з Борисом Грінченком, — писав свого часу про П.Одарченка Ю.Шевельов. — Борис Грінченко є постать, яку заперечували в Радянському Союзі, який був “персона нон грата”. Тепер іноді про нього згадують, але він безперечно там не бажаний... Роля Бориса Грінченка в історії української літератури досить велика. Свого часу, коли вже виступали Леся Українка і Коцюбинський, але їх ще мало знали, велетнем української культури і літератури вважали Франка і Грінченка... Отже Грінченко зовсім не та другорядна постать, якою хоче його показати радянське сьгоднішнє літературознавство. Але що характеристичне для Грінченка в концепції сьгоднішніх зборів і наших сьгоднішніх розмов — це те, що Грінченко насамперед був трудівник і чесний трудівник. І власне ці дві риси найбільше виділяють Петра Васильовича і споріднюють його з Борисом Грінченком...”¹⁶.

¹⁶ Запис виступу проф. Юрія Шевельова на ювілейному вечорі з нагоди 80-річчя Петра Одарченка у Вашингтоні в Університеті ім. Дж. Вашингтона // Архів П.Одарченка у Вашингтоні.

Строра

Держава, вдох степных казачьих воль!
В тебе весны и солнца наважденье
Слилось в неразделяемую боль
И умиранья, и рожденья.

(“Compus Mortius”)

Щойно побачили світ “Стихотворения. Поэмы” Євгена Маланюка (пер. з укр. Валерії Богуславської. — К.: ООО “ЮГ”, 2002. — 276 с.). Книга являє одну з перших (чи й не першу) спроб більш-менш повного перекладу поетичної творчості одного з провідних українських поетів ХХ ст. російською мовою. Перекладачка не обійшла гострих кутів, інвектив Євгена Маланюка, гірких слів на адресу як Росії, так і з сердечною гіркотою любленої України. Представлені на суд читача в перекладах російською також і поеми Маланюка “Голоси землі”, “П’ята симфонія” та ін. Перекладена раніше польською, чеською та іншими європейськими мовами, поезія Євгена Маланюка нарешті озвучена і російською.

Бажаючих посутньої розмови про цей дійсно “вибуховий” феномен відсилаємо до статті Олесі Омельчук “Аргумент перекладу” (Книжник-Ревю. — 2003. — № 10), яка дає високу оцінку перекладачевій майстерності: “Подібних знахідок поетичного перекладу в книзі можна зустріти чимало, адже невдалих текстів тут, мабуть, немає зовсім... А “Варяжская баллада”, без перебільшення, є зразком блискучого перекладного мистецтва”.

Н.Л.

“божеського” та “людського”, для поезії “пророцтва і бунту” — протистояння “вершин” і “низин”. Кризовий період “болю існування” та “щиролюдської моральності” як цілість описується метафорою “зцілення недужого духу” (опозиція “здоровий” — “хворий”), причому роль основних сюжетотворчих конфліктів виконують антитези “Ерос — Танатос” (“Зів’яле листя”), “сущє — належне” (“Мій Ізмарагд”), “сумнів — віра” (“Із днів журби”). Філософська поезія доби “Semper tiro” зосереджена навколо дилеми “вічного” і “тлінного”. Втім, у загальному підсумку всі ці фундаментальні опозиції зводяться до універсальної діалектики *ідеального* і *реального*. Причому категорії “божеське”, “вершинне”, “цілюще”, “містично-еротичне”, “належне”, “повне віри”, “вічне” виступають як атрибути ідеалу, а реальність характеризують означення “людське”, “низинне”, “недуже”, “смертне”, “сущє”, “сумнівне”, “минуше”. Цей незніманий, константний світоглядний антагонізм інкарнується у розлогих паралельних рядах образних знаків (символів і концептів). Відтак ціла філософсько-лірична творчість І.Франка постає як грандіозне, втілюване у різних формах і на різних рівнях художності, сказання-притча про ненастанні борсання людського духу межі “чоловіцтвом” і “звірством”, животворним подихом Весни і смертоносним “ледяним вітром” Зими, “темним” Агріманом й Ормуздом “ясним, молодим”, Білим і Чорним демонами, ангелом Житті та ангелом Смерті, “темним демоном пустині” Азазелем і всесильним Єговою, — зрештою, межі Богом і Дияволом. Перед уважним, вдумливим читачем розгортається нескінченна драма живої думки, захоплююча подорож у світ невідомого, історія випробування на міцність непорушних уявлень “здорового глузду” та пошукування істин мети і шляху. Це спроба людського розуму сягнути глибин буття над безоднею ніщо, збагнути сенс життя у світі і рушити “поза межі можливого” — туди, де належне стає сущим, де dokonується зішестя ідеалу в реальність.

м. Львів

Строра

Тій, що, хмари здираючи з неба вщерть,
Круком крає серце.
Горбоносій тій, чия лють — мов смерть,
Милість — більша смерті.

Що й над красним, чарівним моїм Кремлем
Розкрилилась ніччю,
Що співчим леготом, мов жалем,
Стисла — дихать нічим.

(“З віршів до Ахматової”)

2002 року український читач отримав подарунок — вийшла книга перекладів на українську мову віршів та поем великої російської поетеси **Марини Цветаєвої “Вибране”**, створених **Валерією Богуславською (К.: ТОВ “Клякса”, 2002. — 286 с.)**. Видання містить українські варіанти багатьох загальновідомих і менш відомих віршів та поем, в тому числі “Сум за вітчизною”, “Спроба ревнощів”, “Куц”, “Сад”, “Дім”, “Завіса”, “Поема гори”, “Поема кінця”, “Поема сходів”, “Новорічне” та ін. Увазі читача пропонується також драматичний твір Цветаєвої “Аріадна”.

У такому повному обсязі Цветаєва українською представлена читачеві вперше. На погляд багатьох знавців, переклади варті уваги і прочитання, не розчарують прихильників творчості поетеси.

Н.Л.

Слово і Час. 2003. №8